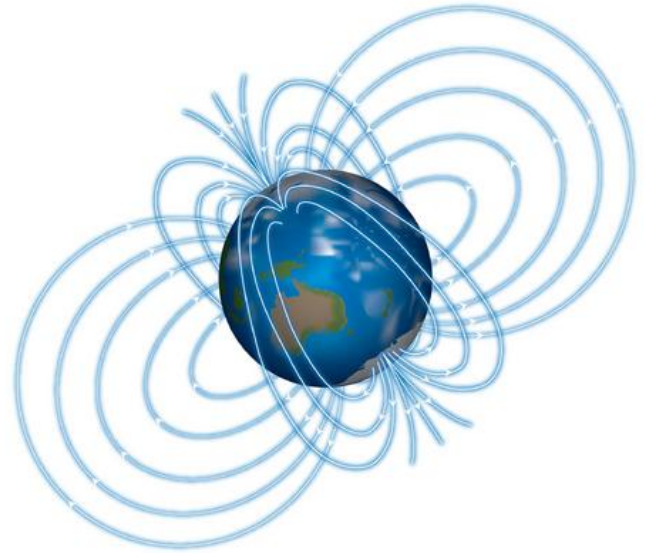

Jordas magnetfelt

Jorda har en magnet i sitt indre. Akkurat hva som skaper denne magneten, er det ingen som har funnet et sikkert svar på. Men de tror det er fordi en kjerne av flytende jern roterer i jordas indre.

I likhet med alle andre magneter, har også magneten i jorda to poler. Disse polene har helt like egenskaper, så det er opp til oss å bestemme hvilken som er nord og syd.

LITT MAGNETFAKTA

Jordas magnetfelt er viktig for alt som lever på jorda, fordi det får kosmisk stråling fra sola til å gå rundt jorda i stedet for å treffe jorda. Slik stråling kan ødelegge mange av stoffene i alt som lever som f. eks. arvestoffet, dvs. DNA. Uten magnetfeltet er det derfor tvilsomt om livet på jorda hadde kunnet utvikle seg. Når forskere leter etter liv på andre planeter, tror de sjansen er større hvis de finner en planet som har et magnetfelt.

Regnbueørret, havskilpadder, hummere og duer er utstyrt med en magnetisk sans som de bruker til å finne veien. Merkelig nok har også dyr som er mer bofaste en magnetisk sans.

Laboratorieforsk viser nemlig at kyllinger, fluer, insekter og mange andre typer dyr kan sanse magnetfelt. Ja, til og med kyr ser ut til å være påvirket. Over hele jorda stiller de seg i nord-sør-retning når de tygger drøv.

Hvordan alle disse dyrene sanser magnetfelt er ikke helt klart. Når man studerer hørselssansen eller synssansen, kan man jo bare studere ørene eller øynene. Men magnetfelt trenger inn i hele kroppen. Derfor vet man ikke hvor i kroppen eller hvordan kroppen oppdager magnetfelt. Hos regnbueørreten har forskere oppdaget et sanseorgan i nesens som reagerer på magnetfelt. Her ligger det små magnetiske krystaller som stiller seg inn etter magnetfeltet til jorda, og disse bevegelsene blir oppfattet av nerveceller. Fugler har slike krystaller i nebbet. I tillegg mener man mange fugler kan se magnetfelt ved hjelp av øynene.